

ÄGARPOLICY

Innehåll

GENERELLA PRINCIPER FÖR ÄGARSTYRNING	2
Syfte.....	2
Bakgrund.....	2
Värdegrund för hållbarhet och ägarstyrning.....	2
Omfattning	3
Organisation för beslutsfattande	3
Styrelseuppdrag	3
Särskilt fokus vid AP4:s ägararbete	3
Utöva rösträtten vid stämmor.....	3
Valberedningar prioriterade.....	3
AP4 verkar för att externa förvaltare ska stödja PRI	3
Samarbete med andra aktieägare.....	3
Väl fungerande värdepappersmarknad	3
AP4:s förväntningar på bolags styrelser avseende hållbarhet	4
Mänskliga rättigheter - ”Code of Conduct”	4
Klimat	4
Kränkning av internationell konvention	4
ÄGARSTYRNING I SVENSKA BOLAG	5
Styrelsen	5
Revisorer.....	5
Likabehandling av aktieägare	5
Emissioner	5
Återköp av egna aktier.....	5
Ersättning till ledande befattningshavare och andra anställda.....	6
Rörlig ersättning.....	6
Aktierelaterade ersättningsprogram.....	6
Transparens.....	7
Informationsgivning från bolaget rörande ersättningsprogram.....	7
Svensk kod för bolagsstyrning	7
ÄGARSTYRNING I UTLÄNDSKA BOLAG	8
Begränsat inflytande.....	8
Aktieägarens rättigheter och ansvar.....	8
Styrelse	8
Ersättningsfrågor.....	8
Hinder mot uppköp.....	8
Fusions- och omstruktureringsförslag	9
Emissioner	9
Diskriminering och jämställdhet	9
Politiska bidrag	9

Generella principer för ägarstyrning

AP4 anser att god etik och iakttagande av väsentliga miljöhänsyn utgör en förutsättning för att bolag ska kunna uppnå en uthålligt god och långsiktig avkastning. AP4:s mål om att skapa högsta möjliga avkastning över tiden till dagens och morgondagens pensionärer ligger alltid till grund för AP4:s ägararbete.

Syfte

AP4:s ansvar är att skydda och utveckla det kapital som investeras. Detta utgör grunden för AP4:s ägarstyrning.

Syftet med AP4:s ägarpolicy är att ge övergripande riktlinjer för förvaltningsorganisationens arbete med bolagsstyrning i investeringsverksamheten.

AP4 ska på ett ansvarsfullt och långsiktigt sätt utöva ägarrollens rättigheter och skyldigheter, samt främja att god sed utvecklas på värdepappersmarknaden till gagn för de försäkrade i ålderspensionssystemet. Ägarpolicyen syftar till att ge riktlinjerna för detta.

Ägarpolicyen ska värna om både aktieägares och det enskilda bolagets bästa. Den ska ta hänsyn till det enskilda bolagets unika förutsättningar och behov, samt syfta till att bidra till att maximera AP4:s långsiktiga avkastning.

Bakgrund

AP4:s ägarpolicy formuleras med utgångspunkt i de lagar som styr AP4:s verksamhet. Lag (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fondslagen) fastställer att AP4:s övergripande uppdrag är att *”förvalta fondmedlen på sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad ålderspension”*, det vill säga långsiktigt skapa högsta möjliga avkastning till förmån för de försäkrade i ålderspensionssystemet. AP-fondslagen fastställer vidare att AP4:s styrelse årligen ska fastställa *”riktlinjer för placeringsverksamheten och för utövande av rösträtt i enskilda företag”*. I denna Ägarpolicy fastställs riktlinjer för utövandet av ägararbete och rösträtt.

I AP-fondslagens förarbeten (proposition 1999/2000:46) framgår att *”Näringspolitiska eller andra ekonomisk-politiska uppgifter skall inte finnas. Hänsyn till miljö och etik skall tas i placeringsverksamheten utan att avkall görs på det övergripande målet om hög avkastning.”*. Begreppet *”hänsyn till miljö och etik”* används i förarbetet till AP-fondslagen. I denna ägarpolicy används dock begreppet *”hållbarhet”*, som idag är gängse bland investerare och bolag. *Hållbarhet* omfattar ett antal aspekter som ansvarsfulla investerare använder i arbetet. Dessa är miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter, på

engelska Environment, Social and Corporate Governance (ESG). *Ägarstyrning* utövar ansvarstagande ägare genom sitt ägararbete vilket exempelvis omfattar dialoger, stämmor, valberedningsarbete. Ägarstyrningsarbete inkluderar arbete med hållbarhet. Arbete med hållbarhet och med ett särskilt fokus på Klimat & miljö och Ägarstyrning är prioriterade områden för AP4.

Denna Ägarpolicy har som utgångspunkt utöver AP-fondslagen också bland annat Aktiebolagslagen (2005:551) (ABL), Svensk kod för bolagsstyrning och AP1-AP4:s gemensamma värdegrund för hållbarhet och ägarstyrning.

Värdegrund för hållbarhet och ägarstyrning

AP1-AP4:s gemensamma värdegrund för hållbarhet och ägarstyrning är att göra positiv skillnad genom att proaktivt verka för en hållbar utveckling inom områden som främjar en långsiktigt hög avkastning samt agera och ställa krav på transparens och positiva förändringar.

Arbetet med hållbarhet och ägarstyrning bedrivs i syfte att skapa och skydda värden för nuvarande och blivande svenska pensionärer och bidrar till möjligheterna att uppfylla AP-fondernas uppdrag.

Ett internationellt och vedertaget ramverk är väsentligt för AP-fondernas hållbarhetsarbete och möjligheter att föra en framgångsrik dialog med bolag oavsett nationell hemvist. Detta gäller även för möjligheterna till samarbete med andra investerare och aktörer, vilket bedöms vara väsentligt för AP-fondernas möjligheter att göra positiv skillnad.

I ramverket är en hållbar utveckling central. Ramverket utgörs av:

- Den svenska regeringsformen, som bygger på demokrati, grundläggande fri- och rättigheter, alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.
- FN:s internationella konventioner som Sverige undertecknat, om bland annat miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, korruption och inhumana vapen.
- Internationella riktlinjer som Sverige stödjer, till exempel FN:s Global Compact, ILO och OECD:s riktlinjer för multinationella bolag.
- Sveriges ställningstaganden i folkrättsliga frågor.

AP-fonderna förväntar sig att bolag verkar i enlighet med lagar, konventioner och internationella riktlinjer oavsett i vilket land bolaget verkar. Det ansvaret gäller även om landet inte har undertecknat en konvention eller har en svagare lagstiftning.

Ovan är ett sammandrag av AP-fondernas gemensamma värdegrund och ramverk för hållbarhet. För mer information se www.ap4.se.

Omfattning

Ägarpolicyen beskriver AP4:s riktlinjer för ägarstyrning gällande svenska och utländska aktiemarknadsbolag samt, i tillämpliga delar, onoterade innehav. I direktägda onoterade innehav finns andra möjligheter till ägarstyrning än för noterade innehav, då det vanligtvis är betydligt färre ägare vilket innebär större möjlighet att påverka.

AP4 bedriver ett aktivt ägararbete, både i Sverige och utomlands, bland annat med fokus på hållbarhet. Ägarpolicyen kompletteras av AP4:s Hållbarhetspolicy som beskriver principerna för hur AP4 integrerar hållbarhet i förvaltningen.

Organisation för beslutsfattande

Styrelse fastställer ägarpolicyen.

AP4:s verkställande direktör handlägger ägarfrågor eller, efter dennes delegation, annan anställd på AP4.

Ägarfrågor av särskild vikt ska av verkställande direktören hänskjutas till styrelsens ordförande. Rapportering angående sådan fråga ska ske till AP4:s styrelse av verkställande direktören.

Ägarfrågor av synnerlig vikt eller av principiell karaktär ska av styrelsens ordförande hänskjutas till styrelsen.

Styrelseuppdrag

AP4:s verkställande direktör eller annan anställd som arbetar med ägarfrågor hos AP4 kan i enstaka fall åta sig styrelseuppdrag. Sådana uppdrag ska godkännas av AP4:s styrelse.

Särskilt fokus vid AP4:s ägararbete

Särskild vikt ska läggas vid bolag där AP4 har ett betydande aktieinnehav eller är en av de större ägarna. Vidare strävar AP4 efter att utöva en aktiv roll i frågor av stor principiell betydelse.

Direktkontakt med bolag i ägarfrågor ska normalt ske via bolagets styrelseordförande och med beaktande av de generella regler som gäller för informationsgivning i aktiemarknadsbolag.

Utöva rösträtten vid stämmor

AP4 agerar främst i frågor som är föremål för beslut på bolagsstämman. Detta innebär framförallt löpande dialog med bolagen styrelser i väsentliga frågor, deltagande i valberedningar samt deltagande i och röstande vid bolagsstämmor.

AP4 eftersträvar att i första hand delta och utöva rösträtt vid stämmor i bolag där AP4 har ett betydande aktieinnehav eller som av annat skäl bedöms som principiellt väsentliga.

AP4 kan delta i förberedande processer inför bolagsstämmor i bolag där AP4 har ett betydande innehav, även om AP4 inte är en av de röstmässigt största ägarna. I detta arbete kan AP4 ta initiativ till dialog med andra aktieägare i frågor av gemensamt intresse.

Valberedningar prioriterade

Att arbeta i valberedningar är en av AP4:s mest betydelsefulla ägaruppgifter. AP4 deltar i valberedningar i de bolag där AP4:s ägande så motiverar.

Valberedningens huvuduppgift är att till årsstämman föreslå styrelsekandidater och tillse att ett bolag får den bästa möjliga styrelsen.

Valberedningens främsta uppgift är därmed att föreslå en väl sammansatt styrelse som tar hänsyn till det enskilda bolagets behov av mångfald och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. Valberedningen ska representera bolagets största ägare, men ska också vara öppen för synpunkter och förslag från alla aktieägare.

Valberedningen är inte ett bolagsorgan. Ledamöter i en valberedning ska därför inte erhålla ersättning från bolaget för sitt arbete.

AP4 driver att en årlig utvärdering av styrelsen, som grupp respektive som enskilda ledamöter, är en naturlig del av valberedningens beslutsunderlag. AP4 anser att ett led i valberedningens arbete är att intervjua enskilda styrelseledamöter.

AP4 verkar för att externa förvaltare ska stödja PRI

AP4 verkar för att fondens alla externa förvaltare och andra leverantörer, där så är tillämpligt, ska stödja och skriva under FN:s initiativ för ansvarsfulla investeringar PRI (Principles for Responsible Investment).

Samarbete med andra aktieägare

Samarbete utövas med andra ägare i dialog med bolagen för att med större tyngd kunna nå framgång i olika frågor. AP4 väljer att söka samarbeten när det bedöms öka sannolikheten för framgång i respektive fråga och när det bedöms vara kostnads- och resurseffektivt.

AP-fonderna har gemensamt bildat AP-fondernas etikråd för övervakning och dialog med i första hand de utländska bolag där AP-fonderna äger aktier. Gemensam dialog kan också föras i vissa utvalda svenska bolag.

Väl fungerande värdepappersmarknad

AP4 ska driva utvecklingen av kvalitet och praxis inom ägarstyrning samt främja en väl fungerande värdepappersmarknad.

AP4:s förväntningar på bolags styrelser avseende hållbarhet

AP4 anser att det är varje bolags styrelses ansvar att tillse att bolagen agerar ansvarsfullt samt beaktar risker och möjligheter avseende frågor som rör hållbarhet. Till exempel aspekter som rör miljö- och klimatpåverkan, mänskliga rättigheter och sociala aspekter som till exempel anställdas arbetsförhållanden, affäretiska frågor, jämställdhet och mångfald samt arbetsvillkor och miljöpåverkan i leverantörsledet.

Styrelsen ansvarar för att bolaget säkerställer att verksamheten inte riskerar att bryta mot lagar och förordningar. Styrelsen ansvarar vidare för att fastställa uppförandekoder och policydokument samt tillse att dessa löpande följs upp.

Styrelsen ska även tillse att informationsgivningen är transparent och att aktieägarna får en rättvisande bild av bolagets risker, ställningstaganden och aktiva arbete gällande relevanta miljö, sociala och affäretiska aspekter som direkt påverkas av bolagets verksamhet.

AP4 stöder förslag om:

- hantering av sociala och miljömässiga förhållanden som är viktiga för den långsiktiga värdeutvecklingen för bolaget,
- relevanta förslag från aktieägare om adekvat rapportering om sociala och miljömässiga konsekvenser av bolagets verksamhet.

Mänskliga rättigheter - "Code of Conduct"

Bolag ska respektera mänskliga rättigheter och internationellt accepterade normer när det gäller förhållanden på arbetsplatser. Bolagen har ett ansvar för att påverka sina underleverantörer att följa dessa normer. Därför stödjer AP4 förslag om införande av en "Code of Conduct" som täcker dessa frågor.

Klimat

Bolag har ett ansvar för att begränsa sin påverkan på växthuseffekten och att redovisa relevanta aspekter. AP4 stödjer förslag för antagande av policyer och rapportering, om sådana inte redan finns.

Kränkning av internationell konvention

AP4:s bedömning av ett bolag ska grunda sig på en systematisk arbetsprocess för att identifiera de innehav där AP4:s engagemang gör mest nytta.

Rörande kränkningar av internationella konventioner genomlysas (screenas) aktieportföljen löpande av extern hållbarhetskonsult. Två gånger om året görs en total genomlysning av aktieportföljen.

Vid rapporter om kränkning görs en verifiering av källor och aktuellt bolag kontaktas för att ges möjlighet att ge sin syn på de rapporterade kränkningarna. Eventuella åtgärder som bolaget

vidtagit eller avser att omgående vidta för att komma tillrätta med problemet medtas i bedömningen. Alla kränkningar rörande konventioner hanteras i en systematisk och strukturerad process genom AP-fondernas etikråd (Etikrådet), ett samarbetsorgan mellan AP1-AP4.

När bolag som AP4 investerat i kan kopplas till kränkning av en konvention är den grundläggande utgångspunkten att AP4 ska använda sitt ägarskap för att:

- få kränkningen att upphöra och
- verka för att förebyggande system implementeras samt
- att åtgärder vidtas för att förhindra framtida kränkningar.

Genom att använda sitt ägande för att agera, ställa krav på positiva förändringar och transparens ska AP4 göra positiv skillnad. Målsättningen är att bolagen ska arbeta systematiskt, strukturerat och transparent med hållbarhet. Som långsiktig ägare vill AP4 att bolag implementerar förebyggande system för att undvika framtida kränkningar.

AP-fondernas etikråd syftar till att med större tyngd driva påverkan till positiva förändringar i bolags hållbarhetsarbete. Samarbetet är även ett kostnads-, tids- och resurseffektivt sätt att bedriva påverkansarbete. Etikrådets huvudsakliga verktyg är att genom dialog påverka marknadsnoterade bolag till förbättringar rörande olika hållbarhetsområden.

Om Etikrådets dialog inte gett önskat resultat efter maximalt fyra år rekommenderar Etikrådet AP-fonderna att avyttra bolaget. Beslut om avyttring fattas av varje AP-fond enskilt.

Avyttringsbeslut innebär att AP4:s innehav av värdepapper emitterade av bolaget ska avvecklas under ordnade former.

Etikrådet kontrollerar årligen om situationen förändrats och om bolaget bedriver verksamheten i linje med internationella konventioner.

Ägarstyrning i svenska bolag

Målet om att skapa högsta möjliga avkastning över tid ligger alltid till grund för AP4:s ställningstaganden. Nedan presenteras AP4:s principer avseende bolagsstyrningsfrågor i Sverige. Dessa kompletterar AP4:s generella principer för ägarstyrning.

Styrelsen

Styrelsen svarar enligt Aktiebolagslagen (2005:551) (ABL) för bolagets organisation och för förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsen har ett ansvar gentemot samtliga aktieägare. Styrelsens ledamöter ska särskilt beakta sitt ansvar när olikartade intressen mellan aktieägare kan tänkas föreligga.

Ett effektivt styrelsearbete är av största betydelse för att skapa värden för aktieägarna varför en väl sammansatt styrelse är av stor vikt. En bolagsstyrelse ska därför ha en sammansättning som tar hänsyn till det enskilda bolagets behov och vara präglad av mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. Det är samtliga ledamöters samlade kompetens och erfarenheter som ska återspegla bolagets behov. En jämn könsfördelning ska eftersträvas.

Styrelseledamöter bör vara aktieägare i bolaget. Syftet är att skapa ett gemensamt intresse mellan styrelse och ägare.

Styrelsens samlade ersättningar och förmåner ska beslutas av bolagsstämman. Styrelsearvodet ska avspegla styrelsens ansvar och arbetsinsats. De ska vara konkurrenskraftiga för att ambitionen om bästa möjliga styrelse ska kunna upprätthållas. En viss del av styrelsearvodet kan till exempel avsättas till förvärv av aktier i bolaget för att avspegla styrelsens långsiktiga ansvar och perspektiv.

Revisorer

Revisorer utses av bolagets aktieägare. Därför är det av central betydelse att revisionen kontinuerligt utvärderas ur ägarperspektivet.

Processen för utvärdering och upphandling av revisorstjänster bör behandlas av valberedningen. Det är emellertid styrelsens uppgift att praktiskt hantera denna fråga.

Likabehandling av aktieägare

Likabehandling av aktieägare är en viktig grundprincip både enligt ABL och för AP4 som bland annat innebär att ingen aktieägare får förfördelas ekonomiskt vid:

- Utdelning, oavsett om den ges i kontanter, aktier eller på annat vis.

- Emissioner ska genomföras med företrädesrätt för befintliga aktieägare. Avvikelse från företrädesrätten får endast ske i särskilt motiverade undantagsfall.
- Bud på samtliga aktier i bolaget.
- Likvidation av bolaget.

Emissioner

Bolaget ska ha en kapitalstruktur, som ur ett långsiktigt perspektiv, är väl avvägd med hänsyn till strategiska och finansiella faktorer.

AP4 anser att kontantemissioner i första hand ska genomföras med företrädesrätt. För det fall det föreslås att bolag ska genomföra en kontantemission med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt ska beslutet vara väl motiverat avseende situation, pris och andra villkor. Därutöver ska det styrkas att det på objektiva grunder ligger i aktieägarnas intresse att avvika från företrädesrätten.

AP4 är återhållsam med att bifalla generella bemyndiganden om emissioner utan företrädesrätt. I de fall där styrelsens föreslås bemyndigas att fatta beslut om emissioner utan företrädesrätt bör sådant bemyndigande endast avse apportemissioner. Den totala potentiella utspädningen ska vara begränsad och är en viktig faktor vid beslutet om AP4 ska stödja ett förslag om generellt bemyndigande. Bemyndigande ska inte omfatta en längre period än fram till närmast följande årsstämma.

Återköp av egna aktier

AP4 anser att bolag ska arbeta aktivt för att uppnå en väl avvägd kapitalstruktur. AP4 förordar i första hand utdelning eller inlösen som metoder för återföring av kapital till aktieägarna. Förvärv av egna aktier är även ett medel som kan användas i detta syfte, men ska i så fall genomföras så att ägarstrukturen inte förändras i betydande omfattning. Förslag beträffande återköp av egna aktier ska vara väl motiverade, vilket även gäller de villkor under vilka styrelsen får utnyttja ett eventuellt bemyndigande.

AP4 anser att försäljning av återköpta aktier över börs inte ska tillåtas, förutom om det sker som en del av så kallad säkring (hedging) av bolagets aktierelaterade incitamentsprogram.

I de fallen återköp tillämpas ska det billigaste aktieslaget återköpas.

Ersättning till ledande befattningshavare och andra anställda

Ersättningar och principer för ersättningar till ledande befattningshavare ska vara enkla, tydliga och väl avvägda samt redovisas på ett öppet sätt.

Styrelsen ansvarar för utformningen av bolagets totala ersättningar såväl fasta som rörliga. Utformningen inkluderar aktie- och aktiekursrelaterade ersättningsprogram till ledande befattningshavare och andra anställda samt andra incitamentsprogram som beslutas bolagsstämman.

Inför stämman ska styrelsen förklara och motivera syftet med ersättningsprogrammet och hur det passar in i bolagets ersättningsstruktur. Styrelsen ska också beskriva hur programmet bidrar till bolagets affärsmodell, strategiska inriktning och bolagets finansiella och icke-finansiella mål, exempelvis hållbarhetsmål.

Styrelsen, inte bolagsledningen, ska utforma ersättningarna, både till struktur och nivå, så att bolagets värde långsiktigt optimeras. Dialog och förankring bör ske utan bolagets anställda eller externa konsulter. Se vidare under rubriken "*Transparens*" på följande sida

AP4 är i grunden positiv till ersättningssystem där rörlig ersättning ingår som en komponent i form av kontantlön eller i annan form såsom långsiktiga ersättningsprogram.

Ersättningen till ledande befattningshavare måste vara utformad i syfte att kunna attrahera och behålla nyckelmedarbetare. Ersättningen ska också utformas så att den står i samklang med aktieägarnas långsiktiga intressen. Även det enskilda bolagets specifika förhållanden och den bransch bolaget verkar i ska beaktas.

Ersättning till ledande befattningshavare har vanligtvis fyra delar. I grunden finns en fast lön. Därtill kommer ofta en rörlig ersättning, långsiktiga aktierelaterade ersättningsprogram samt pension. AP4 beaktar helheten av bolagets totala ersättningspaket vid bedömningen av förslag till bolagsstämman.

En årlig utvärdering av löpande program ska, enligt Koden, redovisas för aktieägarna. AP4 anser att redovisningen ska beskriva programmets syfte och i vilken grad detta syfte bedöms ha uppfyllts. Utvärderingarna ska även ingå som del av beslutsunderlaget vid nya program.

Pension till ledande befattningshavare ska vara premiebaserad. Undantag kan göras för tidigare ingångna avtal. Varken rörlig ersättning eller långsiktiga aktierelaterade program ska vara pensionsgrundande.

Rörlig ersättning

Rörliga ersättningsprogram, såväl kortfristiga som långsiktiga, riktade till ledande befattningshavare ska harmoniera med aktieägarnas långsiktiga intressen. Rörlig ersättning ska

premiära positiva långsiktiga prestationer, men även verka i motsatt riktning. När önskad prestation uteblivit ska

ersättningen totalt bli lägre. Kraven är därför höga vad gäller programmets utformning, utvärdering och transparens. Av dessa skäl vill AP4 särskilt framhålla att följande punkter bör beaktas:

- En tydlig och mätbar prestation ska eftersträvas för att erhålla rörlig ersättning.
- Prestationskriterierna för ersättning ska vara i förväg bestämda, mätbara och påverkbara av de berörda.
- En bra ledstjärna är att den ska vara både "förklarbar och försvarbar".
- Långsiktighet i programmet krävs vad gäller konstruktion, utvärdering och utbetalning, för att harmoniera med hela bolagets och därmed aktieägarnas långsiktiga bästa.
- Kostnaden för ersättningsprogram ska vara förutsebar.

Aktierelaterade ersättningsprogram

Långsiktiga aktierelaterade ersättningsprogram ska harmoniera med aktieägarnas långsiktiga intressen, vilket innebär att deltagarna exponeras mot både uppgång och nedgång i aktiens värde, samt syfta till ett långsiktigt ägande av aktier.

Styrelsen ska utförligt motivera och presentera grunderna för och utformningen av det föreslagna programmet. Viktigt att notera är att styrelsen bär ansvaret för de totala ersättningarna, även om bolagsstämman formellt fattar beslutet rörande den aktierelaterade ersättningen.

Aktierelaterade ersättningsprogram är inte sällan både komplicerade och svåra att överblicka. Det innebär att kraven är extra höga på hur de utformas, utvärderas och presenteras. Av dessa skäl vill AP4 särskilt framhålla att följande punkter bör beaktas:

- Det ska finnas en tydlig koppling till mätbar prestation alternativt egen investering, målkraven bör vara kvantitativa och verksamhets relaterade samt-bör redovisas öppet.
- Programmet ska löpa över flera år det vill säga konstruktion, utvärdering och utbetalning ska harmoniera med hela bolagets och därmed aktieägarnas långsiktiga bästa.
- Den totala utspädningen ska vara begränsad när hänsyn är tagen även till övriga utestående program. och den totala potentiella utspädningen är en viktig faktor vid beslutet om AP4 ska stödja ett förslag.
- Programmet ska förses med tak eller ett förbehåll innebärande att styrelsen kontinuerligt gör en rimlighetsbedömning av utfallet och har möjlighet att justera eller helt eliminera utfallet om det bedöms som att utfallet inte blir rimligt.
- Utförlig information om förslag ska lämnas i kallelsen.

Transparens

Information om ett bolags verksamhet och strategi ska vara så öppen och transparent som möjligt, så att investerare erhåller användbart underlag för sina investeringsbeslut.

Informationsgivning från bolaget rörande ersättningsprogram

Följande information bör presenteras i en förankringsprocess rörande ersättningsprogram. Detta är utöver vad som följer av Svensk Kod för bolagsstyrning ("Koden") och Aktiemarknadsnämndens uttalanden (främst AMN 2002:1 och AMN 2010:40) vad som följer under rubriken "*Ersättning till ledande befattningshavare och andra anställda*" på sidan 6.

- Beskriv och motivera tydligt vad syftet är med programmet i bolaget.
- Beskriv hur programmet är utformat, struktur och vilka effekter det får.
- Motivera varför programmet är lämpligt.
- Redogör för den generella ersättningsstrukturen i relation till programmet.
- Redovisa tydligt kostnaden för aktieägarna avseende utspädning samt redovisningsmässig kostnad för bolaget vid olika scenarios och utfall (målnivå och maxutfall).
- Redovisa även information om ackumulerad utspädning och kostnader för tidigare beslutade pågående program.
- Redovisa exempel med nominellt värdemässigt utfall (målnivå och maxutfall) för olika kategorier och totalt, exempel för deltagare med högsta möjliga utfall ska alltid redovisas.
- Beskriv de skatteeffekter som programmet medför, för bolaget och för deltagarna.
- Beskriv tydligt hur mätning och uppföljning ska ske.
- Redogör för förekomsten av och utfallet av tidigare avslutade och pågående program.

Svensk kod för bolagsstyrning

Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) är en samling riktlinjer för god bolagsstyrning som alla börsnoterade bolag är förpliktade att tillämpa och som ges ut av den svenska finansbranschens självregleringsorgan Kollegiet för svensk bolagsstyrning.

AP4 är positiv till Koden, som sammanfattar i stort de principer som under många år och på frivillig basis varit praxis på svensk aktiemarknad. Koden får dock inte användas på sätt som leder till att en marknadsnotering anses som oattraktiv, krånglig och/eller ekonomiskt betungande för ett bolag.

Koden är uppbyggd enligt principen "följ eller förklara", vilket ger ett bolag rättighet och möjlighet att avvika från den. Avvikelse

kan i många fall vara väl motiverat utifrån det specifika bolagets situation och förutsättningar.

Vid avvikelser från Kodens regler är ett bolag skyldigt att redovisa detta samt ange skälen för avvikelsen/avvikelserna samt beskriva den lösning som valts istället. AP4 anser att det är av väsentlig betydelse att förklaringarna till avvikelser har ett högt informationsvärde, bland annat innebärande att de bör vara konkreta, informativa och utgå från bolagets specifika förhållanden.

Ägarstyrning i utländska bolag

AP4 använder även internationellt flera olika medel i utövandet av ägarstyrning. Viktiga styrmedel är bland annat utövande av AP4:s rösträtt vid bolagsstämmor samt samarbete med andra institutionella ägare för att med större tyngd kunna driva viktiga principiella frågor.

Nedan presenteras AP4:s principer avseende bolagsstyrningsfrågor i utländska bolag. Dessa kompletterar AP4:s generella principer för ägarstyrning.

Begränsat inflytande

AP4:s möjligheter att utöva ägarrollen utomlands på det sätt som görs i Sverige är begränsat. I Sverige är AP4 en av de största institutionella ägarna. Internationellt är bilden en helt annan, eftersom AP4:s ägande är mer spritt och relativt sett mindre. AP4:s möjligheter att på egen hand driva ägarfrågor eller att delta i valberedningsarbete kan därmed vara begränsade. Regelverken för hur ägarfrågor bedrivs skiljer sig väsentligt åt mellan olika länder och därmed marknader. Det som kan framstå som en självklarhet i Sverige, vad gäller möjligheterna att utöva ägarrollen, kan vara något helt annat på en annan marknad.

AP4:s mål om att skapa högsta möjliga avkastning över tid ligger alltid till grund för AP4:s ställningstaganden.

Utgångspunkten för AP4:s riktlinjer för ägarstyrning i utländska bolag är internationellt accepterade principer för god ägarstyrning, huvudsakligen FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella bolag. Riktlinjerna täcker både förslag från styrelse och aktieägare. Lokala koder och regler, industristandarder, börskontrakt och marknadsspecifika förhållanden kan medföra marknadsanpassade avsteg från riktlinjerna.

Under Nedan följer ett antal ställningstaganden och krav som AP4 anser vara väsentliga vid utövande av ägarstyrning i specifikt utländska bolag och som kompletterar vad som gäller svenska bolag.

Aktieägarens rättigheter och ansvar

Aktieägares rätt att rösta är en hörnsten i all god ägarstyrning och en rättslig grundprincip. När det gäller bolag med rösträttsskillnader är det viktigt att skydda minoritetsaktieägarnas intressen.

Aktieägare ska ha rätt att delta i beslut rörande alla väsentliga bolagsstyrningsfrågor inklusive rätt att:

- föreslå egna punkter till bolagsstämmans dagordning.

- föreslå och entlediga styrelseledamöter såväl som revisorer.
- rätt att ta ställning till beslut rörande ersättningar.
- rätt att godkänna väsentliga bolagsstyrningsbeslut.

Inom miljö- och etikområdet kommer AP4 att verka för att aktieägarförslag läggs fram på bolagsstämmor där det kan bidra till att förbättringar sker och att missförhållanden åtgärdas.

AP4 stödjer avskaffande av rösträttsbegränsningar baserade på storlek på innehaven.

Styrelse

AP4 stödjer att:

- styrelser som har en majoritet av oberoende ledamöter (med oberoende avses här ledamöter som inte är anställda i bolaget).
- styrelsens kommittéer, såväl ersättnings-, nominerings- som revisionskommitté, ska vara helt oberoende, det vill säga inte utgöras av anställda i bolaget.

Verkställande direktören och styrelseordföranden ska inte vara en och samma person.

Styrelsen ska väljas för en period av ett år.

AP4 stödjer arbetet med att i en väl sammansatt styrelse är förutom kompetens och erfarenhet även mångfald viktigt.

Ersättningsfrågor

Ersättning till ledande befattningshavare måste vara utformad för att attrahera, avlöna och ge incitament att arbeta i linje med aktieägarnas långsiktiga intresse. Ersättningsprogram ska ha tydliga och mätbara prestationskriterier som premierar positiva långsiktiga prestationer, men även verka i motsatt riktning när önskad prestation uteblivit ska ersättningen totalt bli lägre.

Vid otillräckligt beslutsunderlag om ersättningsprogram kommer AP4 avstå från att rösta eller rösta emot. Kraven är därför höga vad gäller programmets utformning, utvärdering och transparens.

Hinder mot uppköp

AP4 röstar som regel "emot införande" och "för avskaffande" av hinder mot uppköp av bolaget.

Hinder mot uppköp innefattar så kallade giftpiller (poison pills) till exempel obegränsade fullmakter till kapitalanskaffning, styrelser som väljs för en tid om mer än ett år och så kallade gyllene aktier.

Fusions- och omstruktureringsförslag

AP4 utvärderar, i de fall det är möjligt, förslag på fusioner och omstruktureringar. Målet är att bedöma om affären på sikt ger aktieägarna mervärde.

Emissioner

Bolaget ska ha en kapitalstruktur, som ur ett långsiktigt perspektiv, är väl avvägd med hänsyn till strategiska och finansiella faktorer.

Aktieägare ska ha rätten att besluta om emissioner för att försäkra sig om att aktieägarnas rättigheter tas till vara.

Diskriminering och jämställdhet

Bolag ska ha interna riktlinjer (policys) som förhindrar all form av diskriminering på arbetsplatsen.

AP4 stödjer förslag för antagande av policys om sådana inte redan finns.

Politiska bidrag

AP4 stödjer förslag om obligatorisk rapportering om politiska bidrag om detta inte redan görs på ett tillfredställande sätt.